

Loimaan kaupungin lausunto: Työllisyyspoliittinen tuki yhdistyksille ja säätiöille

Lausuntopyyntö: [Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

Taustakysymys Onko ehdotus uudesta tuesta ja sillä tuettavasta toiminnasta kannatettava?
Kyllä – Ei – Osittain – Ei kantaa

Perustelut tiiviisti

Loimaan kaupunki antaa lausunnon Turun työllisyysalueen 54-kuntana. Loimaan lausunto mukailee Turun työllisyysalueen lausuntoa ja Loimaan työllisyyspalvelut ovat olleet mukana valmistelemissa työllisyysalueen lausuntoa.

Esitetyn uuden työllisyyspoliittisen tuen tavoitteena on parantaa pitkään työttömänä olleiden työllistymistä osoittamalla työvoimaviranomaiselle uusi tehtävä myöntää yleishyödyllisille yhdistyksille ja säätiöille tukea pitkään työttömänä olleiden työttömien työnhakua ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavaan hanketoimintaan. Tuen on tarkoitus osaltaan korvata kuntouttavan työtoiminnan lakkauttamisen aiheuttamaa palveluvajetta.

Tavoite on kannatettava, ja kokonaisuutena työllisyyspoliittinen tuki on hyvä ja kannatettava tukimuoto heikoimmassa asemassa oleville hakijoille ja kolmannen sektorin toimijoille, joiden mukana oleminen on tärkeää palvelujen järjestämisen kannalta. Järjestökenttä voi vastata ketterämmin alueellisiin tarpeisiin ja on tärkeä säätövara työllisyyspalvelujen järjestämisessä. Tuen avulla pitkään työttömänä olleille voidaan tarjota sellaisia pitkäkestoisia, työelämään suuntaavia tukipalveluita, joita tällä hetkellä ei ole riittävästi saatavilla. Näiden palvelujen välittömät työllisyysvaikutukset todetaan perusteluissakin vähäisiksi, joten niitä ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää työvoimaviranomaisen palveluihin. Työvoimapolitiittisen tuen avulla pitkään työttömänä olleiden paluu työmarkkinoille voidaan kuitenkin saada alkuun, jolloin sen voi pitkällä aikavälillä odottaa vaikuttavan työllisyyteen myönteisesti ja tuottavan säästöjä myös vähentämällä ja ennaltaehkäisemällä raskaampien sosiaali- ja terveyspalvelujen tarvetta.

Turun työllisyysalue näkee esityksessä kuitenkin myös tiettyjä heikkouksia. Tukeen vuodelle 2027 varatut resurssit (13 miljoonaa euroa) ovat vähäiset tarpeeseen verrattuna etenkin, kun sosiaalihuoltolain uudistuksen odotetaan heikentävän kohderyhmän palvelujen saatavuutta. Tuen kohderyhmä tarvitsee myös sosiaalipalveluja työllisyyspoliittisen tuen avulla tuotettujen palvelujen lisäksi, mutta hyvinvointialueille ei ole esityksessä varattu tähän resursseja. Uuden tehtävän työvoimaviranomaiselta vaatimasta työpanoksesta esitetty arvio on lisäksi hyvin epä määräinen.

Kohdennetut kysymykset

1. Näkemyksenne tuen tarkoituksesta ja tuettavan toiminnan kohderyhmästä?

Tuen kohdentaminen ehdotuksen mukaiselle kohderyhmälle on tarpeellista ja perusteltua erityisesti kuntouttavaa työtoimintaa koskevan ehdotetun lakimuutoksen myötä. Pitkään työttömänä olleiden määrä jatkaa kasvua ja edellyttää aktiivisia toimenpiteitä ja työllistymisen edellytyksiä vahvistavia toimintamalleja. Tuella rahoitettavien hankkeiden vaikuttavuuteen ja niiden kytkemiseen osaksi muuta palveluekosysteemiä tulee kiinnittää vahvaa huomiota. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä ja palvelupolkujen suunnittelua palveluja tarjoavien ja

tukea myöntävien viranomaistoimijoiden ja työllisyyspoliittista tukea saavien kolmannen sektorin edustajien kesken.

2. Näkemyksenne tuen kohdentamisesta yhdistyksille ja säätiöille (108 §)?

Tuen kohdistaminen yhdistyksille ja säätiöille on kannatettavaa. Yhdistyksillä ja säätiöillä on runsaasti pitkän kokemuksen tuomaa osaamista kohderyhmän kanssa toimimiseen sekä mahdollisuudet tuottaa joustavia ja yksilöllisiin tarpeisiin vastaavia toimintoja. Tarjoajien laadussa ja saatavuudessa on kuitenkin alueellista vaihtelua, joka tulee huomioida avustuksen jakamisessa sekä myös työvoimaviranomaisen tarjoamassa tuessa toimijoille. Toimijakenttä on kaventunut, sillä mm. kuntouttavan työtoiminnan hankin tojen vähentymisestä, avustusten leikkauksista ja palkkatuen muutoksista johtuvien talousvaikeuksien vuoksi heikossa asemassa olevien työttömien kanssa työskenteleviä yhdistyksiä on jouduttu lakkautta maan tai niiden toimintoja supistamaan.

3. Näkemyksenne tuen hakijaa/saajaa koskevista edellytyksistä (109 §)

Pykälän 1 momentin mukaan tuen saajan toiminnan tulisi olla jatkunut vähintään vuoden ennen tuen hakemista. Rajoituksella on tarkoitus parantaa työvoimaviranomaiselle mahdollisuutta arvioida yhdistyksen tai säätiön edellytyksiä toiminnan toteuttamiseen.

Vaatus vähintään vuoden ennen tuen hakemista jatkuneesta toiminnasta saattaa sulkea nykyisessä tilanteessa tuen ulkopuolelle toimijoita, joilla on kokemusta tuen kohderyhmän kanssa toimimisesta ja edellytykset palvelujen tuottamiseen, mutta jotka esimerkiksi hyvinvointialueiden vähentyneiden kuntouttavan työtoiminnan palveluhankintojen takia ovat joutuneet lopettamaan aktiivisen toiminnan vuoden 2025 tai 2026 aikana. Tuen hakijoiden toiminnan tarkastelu pidemmällä aikajänteellä antaisi näissä tapauksissa realistisemmän kuvan hakijan toimintaedellytyksistä.

4. Näkemyksenne tuettavan toiminnan rajoituksista (110 §)?

Rahoituksen käyttökohteista on rajattu pois kehittämistoiminta. Tämä ei palvele uudenlaisen ja aiempia samantyyppisiä kokeiluja laadukkaamman ja vaikuttavamman toiminnan luomista. Toiminnan toteuttajilta tulee pikemminkin edellyttää kehittämistoimintaa ja se tulee kohtuullisessa määrin sisällyttää rahoituksen käyttökohteisiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää toimijan mahdollisuuksiin tarjota yksilöllisesti räätälöityä ja työllistymispolulla eteenpäin suuntaavaan ohjausta osallistujille sekä toimijan edellytyksiin seurata toiminnan vaikuttavuutta.

5. Näkemyksenne esityksessä kuvatusta tuettavasta toiminnasta? Onko tuettavaa toimintaa kuvattu riittävästi?

Tuettavan toiminnan lähtökohtana on työvoimaviranomaiselle jätettävä riittävä harkintavalta vastata alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin. Tuettavan toiminnan kuvauksen väljyys tukee tätä tavoitetta ja antaa esimerkiksi Turun työllisyysalueen kaltaisella laajalla työllisyysalueella toimivaltaisille kunnille mahdollisuuden määritellä sisältö oman alueen tarpeiden mukaan. Annettu kuvaus voidaan siten katsoa riittäväksi. Uusi ehdotettava tuki on muuta palvelutarjontaa täydentävä toimintamuoto ja muilla lakisääteisillä palveluilla voidaan turvata riittäväällä tavalla kohderyhmän yhdenvertainen kohtelu, vaikka tuella toteutettavan toiminnan alueelliset toteutusmuodot vaihtelevat.

Lakiesityksessä ei ole määritetty työllisyyspoliittisella tuella tuotetun palvelun edellyttämää sopimusmuotoa, jolla määritellään työnhakijan osallistuminen palveluun sen järjestäjällä.

Sopimus tarvitaan mm. vakuutusteknisistä syistä, ja sen tulee mahdollistaa osallistumisen seuranta ja mahdollisen kulukorvauksen maksatus todellisilta osallistumispäiviltä.

- Miten täydentäisitte tuettavan toiminnan kuvauksia (voitte kertoa myös esimerkkejä)?

6. Näkemyksenne tuen määrää ja kestoja koskevista ehdotuksista (111 §)?

Kolmannen sektorin toimintaan nojaavan lakiuudistuksen toimeenpanon kannalta tuen jatkuvuus ja määrärahan riittävä taso ovat kriittisiä tekijöitä. Ehdotuksen mukaisen maksimissaan kolmen vuoden toteutusajan voidaan katsoa turvaavan riittävällä tavalla palvelun tuottamisen edellytykset. Valtakunnallisesti jaettavan tuen määrä (13 miljoonaa euroa) on vähäinen huomioiden kohderyhmän koko ja pitkäkestoisen tuen tarve.

7. Näkemyksenne työttömyysturvaa koskevista ehdotuksista?

Työssäolovelvoitteen ja koulutusta vailla olevia nuoria koskevan rajoituksen kertyminen työllisyyspoliittisella tuella tuotetun palvelun aikana luo etenkin nuorille kannusteen kiinnittyä palveluun. Lisäkannusteiden luomiseksi palvelu tulisi määritellä työllistymistä edistäväksi palveluksi, jolloin se toisi asiakkaalle oikeuden kulukorvaukseen.

8. Näkemyksenne esitysluonnoksessa olevista vaikutusarvioista?

Lakiesityksen perusteluissa esitetyt arviot työvoimaviranomaiselle aiheuttaman lisätyön määrästä ovat varsin epämääräisiä. On kyseenalaista, voiko TE-toimistoista ennen TE24-uudistusta kerättyä dataa silloiseen työllisyyspoliittiseen avustukseen liittyvästä työmäärästä käyttää nyt esitetyn tukimuodon aiheutaman lisätyön arvioimisen pohjana. Turun työllisyysalue katsoo, että resurssien tarve tuen jakamiseen ja etenkin toiminnan käynnistämiseen on merkittävästi suurempi, kun tuki kanavoitetaan 15 TE-toimiston sijasta 45 itsenäisen työllisyysalueen kautta.

Esityksen perusteluiden mukaan siinä esitettyjen arvioiden pohjana käytetään ”oletusta palvelusta, joka kestäisi yhden asiakkaan osalta puoli vuotta, jonka aikana tämä osallistuisi noin 20 kertaa yksilölliseen ohjaukseen ja noin 40 kertaa ryhmämuotoiseen ohjaukseen tai toimintaan. Oletuksena on, että yhdellä henkilötyövuodella voitaisiin palvella keskimäärin 22,5 asiakasta” (s. 11). Turun työllisyysalue katsoo, että arvio tuella rahoitetun palvelun kestosta ja näin myös henkilötyövuosien tarpeesta on alimitoitettu kohderyhmän pitkäkestoisen tuen tarve huomioon ottaen.

9. Mitä muuta haluatte lausua esityksestä?

Kokonaisuutena esitys on kannatettava kädenojennus heikoimmassa asemassa oleville työnhakijoille ja kolmannen sektorin toimijoille. Vaikka esityksellä tuella toteutettavan toiminnan välittömät työllisyysvaikutukset ovat esityksen perusteluissa esitetyn arvion mukaan vähäiset, pitkällä aikavälillä toiminnalla voidaan kuitenkin edistää pitkään työttömänä olleiden paluuta työmarkkinoille.

Esityksen perusteluiden mukaan työllisyyspoliittinen tuki edellyttää muutoksia KEHA-keskuksen ylläpitämiin tietojärjestelmiin. Turun työllisyysalue pitää ensiarvoisen tärkeänä, että KEHA-keskuksen ylläpitämien, käyttövelvoitteen piirissä olevia tietojärjestelmien kehittämisessä panostetaan vahvasti työvoimaviranomaisen työn sujuvuutta ja vaikuttavuutta edistäviin uudistuksiin.

Työvoimapolitiittisen tuen vaatimat tietojärjestelmämuutokset eivät saa hidastaa tätä työtä, joten lakimuutoksen vaatimat muutostyöt on resursoitava KEHA-keskukselle erikseen. Työllisyyspolitiittisen tuen toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota haku- ja maksatusprosessien sujuvuuteen, jotta näistä ei tule liian monimutkaisia ja aikaavieviä. Lisäksi tukeen käytettävien avustusten jakautumisessa on huomioitava yhdenvertaisuus sekä alueellisesti että eri toimivallan tasoilla (vastuukunta, kuntalain 54 § nojalla toimivaltaa omaava kunta, muut kunnat) toimivien kuntien välillä.